

Közös kilátások

Azon kívül, hogy Rózsa András a Teva Magyarország Zrt. vezérigazgatója, a magyar egészségügy kikerülhetetlen egyénisége. Évértékelést kértünk tőle. Nem csak az általa vezetett cég érdekeiről beszélt.

H *Vezérigazgató úr, melyek voltak az idei év főbb irányvonalai a Teva-nál?*

– A magyar kórházak legnagyobb beszállítója továbbra is a Teva Magyarország Zrt. A kórházak 2006-ban is kiemelt partnereink voltak. Sok esetben mi voltunk a legnagyobb hitelezőik is, ez manapság összefügg a beszállítói státusszal. Ami a következő időszakban a kórházakkal történik, közvetlenül érinti az üzleti eredményeinket és lehetőségeinket. Egy csónakban evezünk. A hazai intézmények sorsát nem lehet elválasztani a Teva életétől, hiszen szoros kapcsolatban állunk egymással.

H *Milyen prioritásaik vannak?*

– Elsősorban egy generikus gyógyszer-gyár vagyunk, nekünk a házi orvosok, a kórházak, és a szakorvosok a legfontosabbak. A kórházakkal további kapcsolódási pontjaink is vannak. A Teva a legnagyobb magyar infúziógyártó cég, emellett több kórházi készítményben, például az onkológiai termékekben is nagyon erős a piaci helyzete. A Humantrade-del nagykereskedőként is jelen vagyunk az üzletágban, mi vagyunk a harmadik helyen, fontosak tehát a gyógyszerészek, és a patikák is. Nem tudom még például, mennyiben fog érinteni bennünket, hogy a patikákon kívül is el lehet adni a nem vényköteles gyógyszereket. A magam részéről nem látok ebben üzletet. Azt a döntést azonban már meghoztuk, hogy korrekt feltételeket fogunk biztosítani a patikák számára. Nem vagyunk hajlandók abba belelenni, hogy hipermarket láncok vagy

bárki más olcsóbban vásároljon tőlünk OTC-gyógyszereket, mint a patikák.

Reálisan nagy-e, vagy nagyobb, mint reális?

H *Hogyan látja a közös jövőt?*

– Az üzleti partnerségből sokkal nagyobb értékes emberi kapcsolatot építettünk ki az évek során, mégsem jött létre egy olyan alkotóműhely, ahol a hasonló problémákkal küzdő cégek és intézmények közös megoldásokat találhatnak. Ezt egy kicsit a saját hibámnak is érzem, hiszen én sem erőltettem eléggé. A helyzet mindenesetre az, hogy a mai napig nem tudjuk, hogy mi lesz, mire kell felkészülnünk. A magyar költségvetés helyzetéből adódóan egy elkerülhetetlen megszorító csomagot kell az egészségügynek elviselnie a jövő évben. Hogy milyen mértékű megszorítást, még nem

látom. Reálisan nagy-e, vagy nagyobb, mint reális: ez itt a nagy kérdés.

H Mekkora az egészségügy hiánya?

– Minden évben akkora, amekkora a tényleges felhasználás és a tervezett felhasználás között marad. Ha a terv irreálisan alacsony, akkor az egészségügy hiánya elviselhetetlenül magas lesz. Gyógyszerügyben egyértelműen ez a helyzet, de meggyőződésem, hogy ez nem csak a gyógyszerpiacon van így. Véleményem szerint pontosan ez az egyik fő problémája az egészségügynek. Az a természetes, ha a megtermelt nemzeti jövedelem szétosztása elvek alapján történik. A gyakorlatban ezek az elvek szépek és kevésbé szépek szoktak lenni, a társadalmi érdekektől a lobbierdekekig terjednek, és a két pólus eltolódásának eredménye fejlődik ki az egészségügyi költségvetésben.

H Ki veszít és ki nyer ezen?

– Ha a gazdaság néhány ágazata az átlagnál nagyobb érdekérvényesítő képességgel rendelkezik, az nyilván a többi rovására tud az átlagnál nagyobb erőforrásokhoz jutni. Aki pedig az egészségüghöz hasonlóan egyáltalán nem folytat érdekérvényesítő tevékenységet, kevesebbet fog kapni. Sok, az egészségügyben vezető szerepet játszó személyiséggel, általam nagyra tartott szakemberekkel van kapcsolat, és már korábban is észrevettük mekkora hiba, hogy az egészségügynek a mai napig nincs önálló lobbija. Az ágazat szereplőinek így esélyük sincsen arra, hogy közös érdekeiket védhessék. Többek között ez a mulasztás vezetett a jelenlegi állapotokhoz.

Az út idáig

H Milyen egyéb hibákat követtek el?

– Állítólag Magyarország a nemzeti jövedelemnek mintegy nyolc százalékát költi az egészségügyre. Azt tartják, hogy ez egy átlagos, elfogadható szám. Ám kiderült, hogy ebből a nyolc százalékából több mint ötöt a lakosság a saját pénzéből finanszíroz, az állami támogatás pedig három százalék alatt van. Ez azt jelenti, hogy egy rendkívül alacsony nemzeti jövedelem rendkívül alacsony százalékát költjük az egészségügyre Magyarországon. Szidtuk az orvosokat, a betegeket, a túlzott felhasználást. Bűnbakokat gyártottunk, és a valós problémák soha nem kerültek szóba. Ha ez egy tudatos kommunikációs stratégia volt valakiknek a részéről, akkor gratulálok hozzá, mert nagyon sikeresnek bizonyult. Hiszen

csak egy kérdést nem feszegetett senki, hogy vajon eleget költünk-e az egészségügyre. Azt mondtuk, azt állították, hogy rosszul költjük el a pénzt. De a kevés pénzt nem lehet jól elkölteni. Egy átlagos GDP nyolc százalékából fel lehet építeni egy európai, közepes színvonalú egészségügyet. Borzasztóan alacsony GDP nevésegesen alacsony százalékából már kevésbé.

H A gyógyszeripar sajátos problémái is a múltban gyökereznek?

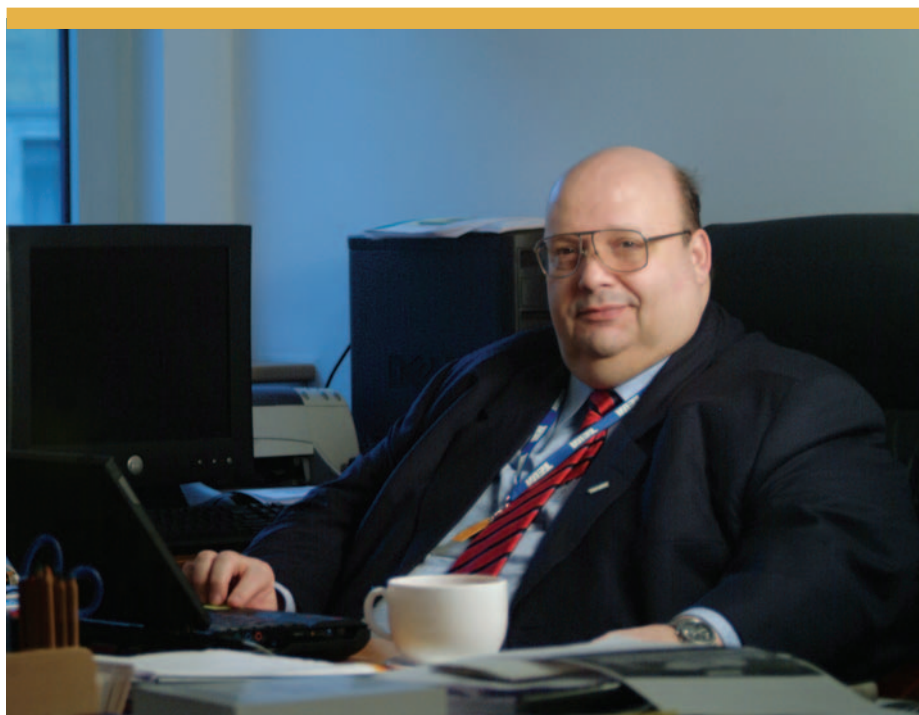
– A kilencvenes évek eleje óta tudtuk, beszélünk róla, inkább sutogva, mint hangosan, hogy ketyeg a gyógyszerbomba. A kilencvenes évek elejéig a magyar gyógyszerpiac fogyasztásának több mint 90 százalékát azon öt magyar gyógyszergyár adta, melyek akkoriban állami tulajdonban voltak. Ha kellett,

átlagára nagyjából a hetven százaléka az európai árszintnek. Tehát az a tétel sem igaz, hogy túl drága a gyógyszer Magyarországon. Nem azért tűnik soknak a magyar gyógyszerfogyasztás, mert tényleg sok, hanem azért, mert az összes egészségügyi kereten belül sokkal nagyobb a részesedése, mint amennyi logikus lenne abban az esetben, ha az összes egészségügyi költség európai árszinten kerülne forgalomba.

A valós finanszírozó

H Mi tartja mégis életben a rendszert?

– Nézzük meg az egészségügy legnagyobb költség-összetevőit. A munkabér áll az első helyen. A magyar egészségügyben kifizetett munkabérek a nemzetközi egészségügyi munkabéreknek maximum 20 százalékát érik el. Ma a ma-

Rózsa András

veszteséges áron látták el a betegeket gyógyszerrel, hiszen ilyen volt a tulajdonosi eljárás. Aztán tönkrementek a gyárak, és az állam eladta őket. Abban a pillanatban, mikor ezek a vállalatok magántulajdonba kerültek, már nem lehetett elvárni tőlük, hogy ne piaci áron hozzák forgalomba a készítményeiket. Viszont a magyar gyógyszergyárak árszínvonala sokáig nagymértékben elmaradt a nemzetközitől, és a mai napig nem nemzetközi árszínvonalon áruljuk a készítményeink nagy részét. Egyes számítások szerint ma a Magyarországon levő magyar és import gyógyszerek

gyógyászati egészségügy tényleges finanszírozója elsősorban saját munkavállalói köre. Második sorban az egészségügyi beszállítók, akiket különböző úton-módon sarcol meg a kormány. Aztán, miután minden pénzüket elvette, közlik, hogy szemét emberek vagyunk, mert elherdáljuk az állam vagyonát, mert minden három forintból egy a gazdag gyógyszergyárak zsebébe megy.

H Ön szerint a külföldi tőke hosszútávon kiségheti a magyar egészségügyet?

– A kormányzat bízik abban, hogy majd a külföldről idejövő tőkével rendbe lehet

hozni az egészségügyet, hogy talpra lehet állítani jelenlegi nagyon romos állapotából. Kérdezem, hol láttak már olyan üzletembert, aki a tőke szempontjából egy nagyon barátságosan piacra viszi a pénzt, méghozzá úgy, hogy ott nincs garancia a befektetés megtérülése, viszont az ellenszenv az garantált. Biztonsága esetleges, hogy támadni fogják, abban biztos lehet. Miért is jönének ide?

H *Am mégis jönnek...*

– Példákat is sorolhatnánk, hiszen az egészségügy egy-egy területére bejött már a nemzetközi tőke. A dialízis állomások és fogorvosi rendelők épültek, valamint a gyógyszeriparban is sok a külföldi befektetés. Lássuk, mi történt. A dialízis állomások szinte élet-halál harcot vívtak az utolsó öt-tíz évben, hogy az állam garantálja a megfelelő betegszámot, a HBCS pont értékeket. A fogorvosok pedig magánpraxist nyitottak.

H *Mire számíthatnak a kevésbé stabil helyzetben lévő kórházak?*

– A magyar egészségügyben egy olyan folyamat megy végbe, melynek során drasztikusan be fogják szűkíteni az ágazat kapacitását. Csökkenteni fogják az ágyak számát. Olyan intézményeket hoznak így létre, amelyekre nincs szükség. Nem hiszem, hogy ez vonzaná a külföldi tőkét. A létező legrizikósabb befektetés egy olyan intézmény, amelynek a befogadó képessége sem garantált. Szemben azzal, amit most mondanak, véleményem szerint ezek az intézetek rövid úton le fognak épülni.

Teva

H *Hogyan éli meg a Teva ezt az időszakot?*

– A Magyarországon befektetett gyógyszeripari vállalkozásokban rengeteg pénz van, a Teva Magyarország Zrt. esetében ez több mint egymilliárd dollár éves forgalmat jelent. Ennek ellenére a magyarországi üzletágunk profitabilitása sokkal rosszabb, mint bárhol máshol a világon. A jövő évre beígért feltételekkel pedig tovább romlik a helyzet. Nyereségesek leszünk, de a profitot nem a magyarországi üzletben fogjuk megtermelni. Az abból származik majd, hogy a Magyarországon gyártott termékeknek piacot hozunk. A Teva egyébként nagyon érdekes döntés előtt áll. A következő egy-két évben fog bele vágni

egy 100 millió dollár körüli gyógyszer-gyártó üzem építésébe. A megvalósítás helyszínéül három ország jöhet szóba, az Egyesült Államok, Izrael és Magyarország.

H *Melyiket választják?*

– Az elmúlt három hétig bezárólag Magyarországnak volt a legjobb pozíciója, a cég magyar menedzsmentjének, eddigi üzleti eredményeinknek, kormányzati kapcsolatainknak, és egyéb sajátosságainknak köszönhetően. Attól tartunk, hogy ez a beruházás végül mégis máshol fog megvalósulni. Még az a veszély is fennáll, hogy Csehországban. Akkor pedig az eddig kivívott státuszunk is veszélybe kerül, mely szerint Magyarország a Teva termelési és kutatási központja Európában. Hosszú távon az összes befektető inkább Csehországot választja majd, mert ott nem kell elszemvedni a magyar piacra jellemző atrocitásokat. A Teva egy új kutatóintézet felépítését is tervbe vette. Jelenleg Magyarország a Teva harmadik legnagyobb kutatási központja, Európában pedig az első. Az országon belül döntően Kelet-Magyarországon, főként Debrecenben, de Gödöllőn is komoly kutatások zajlanak. Az itt létrejött kutatási kapacitást szándékozik bővíteni az anyacég. De nem mindenáron Magyarországon.

H *A tőkeáramlás szempontjából tehát sötétben látja a jövő évet.*

– Nem csak a Teva szembesül ilyen jellegű problémákkal, hanem minden olyan nagyvállalat, amely már jelentős mértékű befektetéseket hajtott végre Magyarországon. Ezek a beruházások nem mobilizálhatóak. Igaza volt annak a politikusnak, aki azt mondta, hogy „Ha nem tetszik, tessék elvinni!” Kicsit cinikusan hangzott, de igaza van, nem tudjuk elvinni. Azt viszont megtehetjük, hogy ide még egyszer nem hozunk. Nekem, a magyar menedzsment vezetőjének ez szörnyű lenne, hiszen a mi érdekünk, hogy minél nagyobb mértékben idehozzuk anyaházunkat. Én azt szeretném, hogy ide jöjjön a működőtőke, és itt generáljuk a sok százmillió dollár éves exportot, Magyarországon adhassunk munkát kutatóknak, orvosoknak.

H *Milyen kilátásokkal vág neki a Teva a jövő évek?*

– Kilátásainkat nagymértékben befolyásolja, hogy milyen politikát folytat a kor-

mány a helyi ipar és a külföldről származó ipar érdekében. Azt látjuk, hogy Európában sehol nem olyan elenyésző a védettsége a helyi iparnak, mint nálunk. Másutt sokkal jobban megbecsülik, értékelik, igyekeznek helyzetbe hozni, természetesen a megfelelő játékszabályok mellett.

Társadalmi szerepvállalás

H *Az önök által támogatott vízilabda-csapat neve TEVA VasasPlaket. Mit jelöl a harmadik név?*

– A csapatot eredetileg Vasasnak hívták. Aztán levált a vízilabda szakosztály, és fő támogatójuk egy Plaket nevű cég lett. Rendszám-tábla-gyártással foglalkoznak. Ma már mi vagyunk a csapat fő támogatója, de ők is megmaradtak, és a Teva ragaszkodott hozzá, hogy ez a névben is tükröződjön.

H *Miért pont a vízilabda?*

– Mert azon kevés sportok közé tartozik, amelyekben az élvonalban vagyunk. De támogatjuk a labdarúgást is. Szponzoráljuk a DVSC Teva nevű csapatot is, immár egy éve. Szerettük volna valami gesztus értékű tettel kifejezni Debrecen városának, hogy milyen sokat jelent a Teva életében, hiszen a hazai beruházás anyavárosaként értékeljük. A DVSC egy „debrecenikum”. Ami nekik fontos, abban mi is segítünk.

H *Sajátos támogatáspolitikát, vagy az adott esetek személyre szabott megítélésére döntenek az ilyen célokra elkülönített pénzről?*

– A sport és a kultúra támogatása egyfajta szerepvállalás részünkről. Vannak ügyek, amikre sokat költünk, de nem mind tartozik a nyilvánosságra, mert nem mindig marketing megfontolás vezet bennünket. Sokszor kizárólag azért adunk, mert akarunk és tudunk segíteni. A legrosszabb piaci viszonyok között is megtartjuk effajta tevékenységünket. A szegény gyerekek karácsonyi ünnepeire és nyaraltatására, vagy a roma egyetemi hallgatók ösztöndíjára rosszabb piaci viszonyok között is félre fogunk tenni.

DR. SZEPESI ANDRÁS

főszerkesztő

RADNAI ANNA

újságíró